

ОСОБЛИВОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЇ ДІТЕЙ З ЦЕРЕБРАЛЬНИМ ПАРАЛІЧЕМ В ДОМАШНІХ УМОВАХ

¹Дарія Попович доктор медичних наук професор
²Зіновій Ящишин кандидат медичних наук, доцент

¹Андрій Гавриленко

¹Тернопільський національний медичний університет імені І.Я. Горбачевського
Тернопіль, Україна

²Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Івано-Франківськ, Україна

Анотація. Для забезпечення ефективності фізичної реабілітації, дітей з церебральним паралічем, терапевтичні втручання повинні відбуватися систематично і на протязі тривалого періоду часу. Для реалізації цього процесу важливими є систематичні заняття вдома.

Ключові слова: церебральний параліч, опорно-руховий апарат, фізична терапія, сімейно-орієнтований підхід.

Вступ. Церебральний параліч (ЦП) - це гетерогенний, нейромоторний розлад у мозку який розвивається та впливає на рухи та поставу [1]. Ранні порушення внаслідок ЦП характерні слабкістю, спастичністю, порушенням моторного контролю і руховими дисфункціями [2]. Також це може призвести до вторинних захворювань опорно-рухового апарату, що впливатиме на функціональну здатність дитини [2]. Розуміючи всю складність перебігу та потребу в постійних втручаннях різних фахівців, актуальним є питання допомоги сім'ям, які виховують дітей з церебральним паралічем. Тому для забезпечення реалізації процесу якісної реабілітації важливим є не лише терапевтичний супровід дитини, а й обізнаність батьків чи опікунів дитини в даному процесі.

Мета та завдання дослідження. Метою даного дослідження є визначення основних напрямків та особливостей їхнього використання в процесі реабілітації дітей з церебральним паралічем в домашніх умовах.

Матеріали та методи. В процесі роботи було опрацьовано матеріали баз даних мережі «Інтернет», здійснено бібліосистематичний огляд джерел інформації та аналіз літературних даних щодо особливостей застосування програми домашніх занять та моторного навчання.

Результати дослідження та їх обговорення. Процес реабілітації церебрального паралічу спрямований на покращення функціональних можливостей і самообслуговування, а також на профілактику вторинних ускладнень. Одними із основних напрямків у реабілітації ЦП є фізична терапія, ерготерапія, допоміжні засоби реабілітації, ортопедична хірургія, а також медикаментозне та хірургічне лікування супутніх захворювань [3]. Формування та закріплення таких навичок як рухові функції, пізнання, процес прийому їжі та пиття допоможе значно покращити загальний стан дитини, а взаємодія та співпраця між сім'ями та фахівцями, а також облаштування навколишнього середовища є основними

факторами підтримки для кращого розвитку дитини [4]. Для того щоб забезпечити реабілітацію належним чином потрібно багато часу, якого не вистачає в умовах клініки та й мотивація і зацікавлення самих дітей часто не сприяє даному процесу. Тому варто зосередитися на застосуванні моделей сімейно-орієнтованих підходів реабілітації, розробці та створенні програм втручань фізичних терапевтів, ерготерапевтів, для забезпечення якісної підтримки та покращення обізнаності батьків в супроводі дітей з церебральним паралічем. Сімейно-орієнтований підхід до роботи з дітьми, які хворіють церебральним паралічем та їхніми сім'ями може допомогти медичним працівникам краще задовольняти різноманітні потреби, з якими можуть зустрічатися ці сім'ї [5]. Фізичну терапію націлену на формування та закріплення необхідних рухових навичок варто проводити в найбільш природньому та найменш обмежувальному середовищі, як правило - вдома.

Висновки. Ефективне спілкування між батьками та фахівцями є ключовим елементом сімейно-орієнтованого підходу до обслуговування. Воно сприяє позитивній поведінці, такій як чітке встановлення цілей і обмін інформацією між сім'ями, дітьми та фахівцями, а також прийняттю обґрунтованих рішень батьками. Розбіжності можуть бути залагоджені, а також сприяти досягненню позитивних результатів через обговорення, які визнають і враховують точку зору кожної сторони [6].

Перспективи подальших досліджень у напрямку сімейно-орієнтованого підходу до обслуговування включають адаптацію програм для різних типів сімей з урахуванням їхніх особливостей. Вивчення впливу на фізичний емоційний, соціальний та академічний розвиток дітей. Використання цифрових інструментів для покращення комунікації та підтримки сімей.

Список використаної літератури

1. Peterson N, Walton R. Ambulant cerebral palsy. *Orthopaedics and Trauma*. 2016;30(6):525-38.
2. Sarathy K, Doshi C, Aroojis A. Clinical examination of children with cerebral palsy. *Indian J Orthop*. 2019 Jan-Feb;53(1):35-44.
3. I. Novak, C. Morgan, M. Fahey et al., “State of the evidence traffic lights 2019: systematic review of interventions for preventing and treating children with cerebral palsy,” *Current Neurology and Neuroscience Reports*, vol. 20, no. 2, p. 3, 2020.
4. B. Hutchon, D. Gibbs, P. Harniess et al., “Early intervention programmes for infants at high risk of atypical neurodevelopmental outcome,” *Developmental Medicine and Child Neurology*, vol. 61, no. 12, pp. 1362–1367, 2019.
5. Tomasello NM, Manning AR, Dulmus CN. Family-centered early intervention for infants and toddlers with disabilities. *Journal of Family Social Work*. 2010 Mar 24;13(2):163-72.
6. (<https://www.canchild.ca/en/research-in-practice/family-centred-service>).

